

Sygn. akt: I C 3405/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Piotr Żywicki
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Karwacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 stycznia 2018 r. w O.

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.,

przeciwko M. F.,

o zapłatę,

oddala powództwo.

/-/ SSR Piotr Żywicki

Sygn. akt I C 3405/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w B. jako następca prawny (...) sp. z o.o. w B. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej kwoty 2.000,44 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 13 maja 2017r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwana poprzez podpisanie weksla zobowiązała się do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem. W dniu 13.03.2017r. powód wezwał stronę pozwaną do wykupu weksla. Pozwana wpłaciła jedynie kwotę 200 zł.

Pozwana M. F. nie złożyła odpowiedzi na pozew, nie podjęła obrony w sprawie i nie stawiła się na rozprawę mimo prawidłowego zawiadomienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15.07.2014r. poprzednik prawny powoda, tj. (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. oraz pozwana zawarli umowę pożyczki. Pozwana otrzymała kwotę 3.000 zł i zobowiązała się do zapłaty kwoty 9.108 zł, w tym kwoty 3.000 zł tytułem zwrotu kapitału pożyczki, kwoty 708 zł tytułem wynagrodzenia umownego oraz 5.400 zł tytułem pozostałych kosztów udzielania pożyczki. Pozwana obowiązana była spłacić pożyczkę w 36 miesięcznych ratach.

(dowód: umowa pożyczki pieniężnej – k. 52-57)

Powód na podstawie umowy cesji nabył od wierzyciela pierwotnego wierzytelność wobec pozwanej. Wierzyciel pierwotny wydał mu wystawiony przez pozwaną w celu zabezpieczenia umowy weksel in blanco. Weksel ten został wypełniony na kwotę 2.200,44 zł.

(dowód: umowa cesji k. 11; weksel w kasie sądu i kserokopia na k. 4)

Sąd zważył, co następuje:

Na podstawie zebranego materiału dowodowego roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedłożonych do akt dokumentów.

Zgodnie z art. 339 §1 i 2 kpc jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W ocenie sądu okoliczności przytoczone w pozwie oraz dalszych pismach doręczonych pozwanemu przed rozprawą budziły wątpliwości sądu, skutkiem czego zachodziła potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego.

W niniejszej sprawie powód opierał swoje roszczenie na wystawionym przez pozwaną wekslu in blanco wypełnionym następnie przez wierzyciela.

Cechą kluczową weksla jest jego abstrakcyjność. Polega ona na oderwaniu weksla od stosunku podstawowego, co oznacza, że brak, nieważność lub wadliwość stosunku kausalnego nie ma wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. (tak m.in. A. Szpunar Komentarz do prawa wekslowego Wyd. Prawn. 1994 k. 15; T. Borkowski Prawo wekslowe w praktyce k. 15). Przejawem abstrakcyjności weksla jest niedopuszczalność badania istnienia, ważności i wadliwości stosunku podstawowego (art. 17 prawa wekslowego), przy czym niedopuszczalność ta nie zależy od woli pozwanego.

Powyższe jest generalną zasadą, od której przepisy prawa wekslowego przewidują jednak wyjątki. Abstrakcyjność weksla doznaje bowiem osłabienia w przypadku weksla niezupełnego w chwili wystawienia (weksla in blanco), wystawionego w celu zabezpieczenia zobowiązania ze stosunku podstawowego. Osłabienie abstrakcyjności weksla in blanco wyraża się w możliwości analizowania stanów faktycznych wynikających ze stosunku podstawowego, w szczególności tego, czy odpowiedzialność dłużnika w ramach stosunku wekslowego odpowiada rozmiarowi jego odpowiedzialności ze stosunku podstawowego.

Stosunek podstawowy w niniejszej sprawie wynikał z umowy pożyczki zawartej przez pozwaną z poprzednikiem prawnym powoda. W świetle tej umowy pozwana otrzymując kwotę pożyczki w wysokości 3.000 zł zobowiązana była do zwrotu w terminie 36 miesięcy kwoty 9.108 zł, w tym 3.000 zł tytułem kapitału pożyczki, kwoty 708 zł tytułem wynagrodzenia umownego oraz 5.400 zł tytułem pozostałych kosztów udzielania pożyczki.

Roszczenia powoda znajduje co do zasady oparcie w art. 720 kc oraz w przepisach ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym w myśl ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Wskazać należy, że umowa pożyczki jest umową odpłatną. Zwyczajową formą wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału są odsetki, ewentualnie także inne opłaty (nazywane najczęściej prowizją czy opłatami przygotowawczymi). Oczywiście wysokość tych opłat nie może być dowolna. W sytuacji gdy są one rażąco wygórowane, można uznać postanowienia umowy je kształtujące za niezgodne z zasadami współżycia społecznego lub też za zmierzające do

obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i przez to nieważne. Czynności prawne bowiem (w tym także i umowy) podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego i zgodności z prawem. Zgodnie zaś z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest także czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (art. 58 §2 kc). Przy czym za naruszenie zasad współzycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Z art. 5 pkt 8 ww. ustawy o kredycie konsumenckim wynika, że całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. W pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Przywołana wyżej ustawa nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących pożyczki. Stanowi jednak ograniczenie wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów.

Jednocześnie wskazania wymaga, iż w chwili zawierania przez strony umowy pożyczki nie obowiązywały przepisy określające maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, które mogły być pobierane od konsumentów. Art. 36a ustawy - określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu – dodany został bowiem do ustawy o kredycie konsumenckim z 12 maja 2011r. ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw. Przepis ten wszedł w życie dopiero z dniem 11 marca 2016r. i dotyczy umów zawieranych po tej dacie.

Mając jednak na uwadze fakt, że ustawodawca ostatecznie określił maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych, przepisy te należy uwzględnić przy ocenie wysokości kosztów pozaodsetkowych w niniejszej sprawie, tj. przy badaniu górnej granicy tych kosztów, powyżej których postanowienia umowne winny być uznane za nieważne (art. 58 §1-3 kc). W ocenie sądu granicę tę winna wyznaczać wysokość tych kosztów określona w obecnym stanie prawnym, jako najpełniej odnosząca się do woli ustawodawcy.

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim koszty pozaodsetkowe nie mogą przekroczyć sumy dwóch składników: 25 proc. kredytu (część stała) oraz 30 proc. wartości kredytu w skali roku (część zmienna zależna od czasu trwania umowy). Zgodnie z powyższym dozwolone pozaodsetkowe koszty w niniejszej sprawie, mogłyby wynosić 3.450 zł tj. $[3000 \times 25\%] + [(3000 \times 420/365) \times 30\%] = 750 + 2700$ zł.

Dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z punktem 1.8 umowy przewidziane wynagrodzenie umowne za udzielenie pożyczki miało stanowić 14,76% kwoty udzielonej pożyczki, tj. 14,76 % z 3.000 zł. Wynagrodzenie to winno zatem wynosić 442,8 zł a nie jak błędnie wskazano w tabeli 708 zł (k. 52).

W świetle umowy zatem strona pozwana winna zapłacić powodowi kwotę (...),8 zł na co składało się 3000 zł (kwota pożyczki) + 3450 zł (maksymalne pozaodsetkowe koszty) + 442,8 zł (tytułem wynagrodzenia za korzystanie z kapitału).

Powód wezwany pod rygorem skutków z art. 233 §2 kpc do wskazania, jaką kwotę pozwana łącznie uiściła tytułem spłaty swojego zadłużenia i z czego wynika kwota wskazana w pozwie (k. 47), nadesłał jedynie kopię umowy pożyczki. Tym samym mając na uwadze treść art. 233 §2 kpc uznać należało, że skoro w świetle nadesłanej umowy pozwana zobowiązana była zdaniem powoda do zapłaty łącznej kwoty 9108 zł, zaś powód domaga się zapłaty jedynie kwoty 2000,44 zł, to pozwana musiała uiścić już na poczet swojego zadłużenia kwotę 7107,56 zł.

Uznając tym samym, że pozwana spłaciła całość swojego zadłużenia powództwo należało oddalić.

SSR Piotr Żywicki